

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/93/2020
Identifikačné číslo spisu: 8711202868
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8711202868.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu R. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y - Q. XX, zastúpeného Mgr. Adriánom Bobkom, advokátom so sídlom Poprad, Nám. sv. Egídia 78, proti žalovanému R. A., V. XX.XX.XXXX, bytom X., T. XXX, zastúpenému JUDr. Ivetou Pálffy Fabianovou, advokátkou so sídlom Spišská Nová Ves, Štefánikovo námestie 5, o zaplatenie 5.000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 20C/122/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. januára 2020 sp. zn. 5Co/156/2018 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 23. januára 2020 sp. zn. 5Co/156/2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 03.11.2017 sp. zn. 20C/122/2011 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.000,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 04.03.2011 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a rozhodol, že žalobca má voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých rozhodne samostatným uznesením. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal vrátenia pôžičky vo výške 5.000,- eur spolu s úrokom z omeškania, ktorú mal žalovanému poskytnúť dvomi prevodmi z účtu vo výške 3.500,- eur a 1.500,- eur dňa 07.04.2009; prostriedky mali byť použité na úhradu časti záväzku manželky žalovaného J. A. vyplývajúceho zo zmluvy o finančnej zábezpeke za bar v T.. Žalobca realizoval výber hotovosti vo výške 26.600,- eur, ktorú odovzdal celú manželke žalovaného bez toho, aby časť z nej odobral a ponechal si pre vlastnú potrebu. Svedkyňa R. Q.Í. (predtým K.) potvrdila, že pri odovzdaní sumy boli prítomní žalobca a manželka žalovaného a suma jej bola vyplatená. Ani svedok R. K. neuviedol, že by žalobca alebo manželka žalovaného po výbere hotovosti z banky s vyberanou sumou akokoľvek manipulovali, teda odoberali či dokladali prostriedky. Žalovaný potvrdil, že na jeho účet boli dňa 08.04.2009 pripísané sumy 3.500,- eur a 1.500,- eur. Namietal, že nešlo o pôžičku, i keď v odpore proti platobnému rozkazu tvrdil, že o pôžičku išlo. Podľa žalovaného mal žalobca v úmysle spoločne podnikat' s manželkou žalovaného a suma 5.000,- eur mala byť časťou vstupného vkladu. K uvedenej sume žalovaný doložil prostriedky, ktoré mal spoločné so svojou manželkou a sumu 26.130,- eur previedol dňa 22.04.2009 na účet žalobcu vo L. T., D..T.,

ktorý mal byť používaný v rámci spoločného podnikania žalobcu a manželky žalovaného. Žalobca zaslanú sumu zo svojho účtu vybral v hotovosti, časť prostriedkov vyplatil manželke žalovaného a 5.000,- eur si ponechal. Pôžičku jeho manželke poskytla jej sestra. Žalobca mal sám finančné problémy, s ktorými mu žalovaný pomáhal. Z výsluchu svedkyne J. A., manželky žalovaného vyplynulo, že žalobca na účet žalovaného zaslanú sumu 5.000,- eur a žalovaný následne na iný účet žalobcu preúčtoval 26.130,- eur. Účet žalobcu, na ktorý žalovaný prostriedky preúčtoval, mal byť na podnikanie svedkyne použitý z toho dôvodu, že operácie na účte neboli spoplatňované a svedkyňa chcela rozdeliť účtovníctvo z vykonávanej činnosti, nakoľko podniká na základe živnostenského oprávnenia pod obchodným menom J. A. - R.T., S.N.: XXXXXXXX. Tvrdenia svedkyne o existencii pôžičky od jej sestry, zámer spoločného podnikania so žalobcom v čase prevodu sumy 5.000,- eur na účet žalovaného ani jej tvrdenia, že mali so žalobcom spolu podnikat' s podielom po 50 % s tým, že takto mala byť rozdelená aj vstupná investícia a žalobca následne povedal, že svedkyňi vyplatí sumu 5.000,- eur a pôjde zarobiť peniaze do Švédska a vyplatí ich do polovice vstupných investícií, neboli nijako preukázané. Pre predmet sporu nie sú podľa súdu prvej inštancie ani relevantné, nakoľko nebolo preukázané, že by žalobca kedykoľvek po údajnej dohode o spoločnom podnikaní s manželkou žalovaného k realizácii tejto dohody pristúpil. Ak by mala manželka žalovaného v úmysle spoločne so žalobcom podnikat', nebol dôvod uzatvoriť s ním dohodu o pracovnej činnosti zo dňa 29.04.2009, nakoľko žalobca mal od 21.08.2000 vydané živnostenské oprávnenie; navyše pomocné aktivity mohol vykonávať buď na základe zmluvy o združení, resp. splnomocnenia. V konaní okresného súdu sp. zn. 17C/93/2011 žalobca R. A. žiadal od žalovaného R. P. vrátenie pôžičky vo výške 1.300,- eur, ktorú mal poskytnúť žalovanému dňa 24.03.2009 vkladom na účet. Žalovaný v odpore proti vydanému platobnému rozkazu tvrdil, že nešlo o pôžičku od R. A., ale o vrátenie pôžičky poskytnutej R. P. J. A. dňa 21.03.2009. Žalobca R. A. zbral žalobu v celom rozsahu späť. Z uvedeného je zrejmé, že k prevodom financií medzi stranami sporu dochádzalo opakovane. Argumentácia žalobcu o poskytovaní pôžičky J. A. zostala v oboch konaniach nezmenená, naopak argumentácia žalovaného sa v jednotlivých konaniach menila. Existencia konštatovaného konania i totožná argumentácia žalobcu podľa súdu prvej inštancie tiež potvrdzuje jeho tvrdenia o tom, že žalovanému poskytol pôžičku 5.000,- eur preto, že už v minulosti mu poskytol pôžičku, ktorá bola vrátená. Žalovaný naopak spočiatku tvrdil, že sám žalobcovi poskytol pôžičku (v konaní sp. zn. 17C/93/2011), následne existenciu inej pôžičky poprel (v odpore proti platobnému rozkazu v prejednávanej veci, i keď v tom čase, t. j. 12.05.2011 ešte konanie vo veci 17C/93/2011 zastavené nebolo); jeho vyjadrenia sa okresnému súdu javia ako tendenčné a zmätočné. Okresný súd zdôraznil prejednaciu zásadu, ktorou sa spravuje civilné sporové konanie aj dôkaznú povinnosť strán sporu. Žalovaný nepreukázal svoje tvrdenie, že so žalovaným zaslanej sumy 26.130,- eur si po výbere časti vo výške 25.500,- eur žalobca čiastku 5.000,- eur ponechal pre vlastnú potrebu. Naopak bolo preukázané, že vybraná suma bola vyplatená svedkyňi Q. (predtým K.) na úhradu odstupného za bar, ktorý manželka žalovaného dodnes prevádzkuje. Okresný súd preto žalobe v celom rozsahu vyhovel a v konaní úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých súd rozhodne samostatným uznesením (§ 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej aj „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (v ďalšom aj „odvolací súd“) rozsudkom z 23. januára 2020 sp. zn. 5Co/156/2018 rozsudok okresného súdu potvrdil (prvý výrok) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu vo vzťahu k žalovanému s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samotným uznesením (druhý výrok).

2.1. V dôvodoch rozsudku odvolací súd uviedol, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, ako to má na mysli ustanovenie § 380 ods. 2 CSP. Dospel k záveru, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, avšak nepoužil správne právne predpisy, ktoré bolo potrebné aplikovať na prejednaný prípad a z ktorých bolo potrebné vyvodit' správne právne závery.

2.2. Odvolací súd (po aplikácii § 382 CSP) konštatoval, že vykonaným dokazovaním bol preukázaný prevod celkovej sumy 5.000,- eur z účtu žalobcu na účet žalovaného aj prevod sumy 26.130,- eur dňa 22.04.2009 žalovaným na účet žalobcu. Odvolací súd mal za to, že suma 5.000,- eur nebola pôžičkou. Súd prvej inštancie zistil, že zo sumy 26.130,- eur časť vo výške 25.500,- eur žalobca vybral v hotovosti v pobočke banky dňa 30.04.2009. Napriek opakovane vykonaným výsluchom svedkov nebolo

v konaní preukázané tvrdenie žalovaného, že si žalobca časť vyberanej sumy vo výške 5.000,- eur ponechal pre vlastnú potrebu; bolo preukázané, že vyberaná suma bola vyplatená svedkyňi Q. (predtým K.). Odvolací súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že žalovaný spoľahlivo nepreukázal svoje tvrdenie a neunesol dôkazné bremeno. Za nepochybné označil, že vyberanú hotovosť použila manželka žalovaného J. A. na úhradu odstupného za prevádzkovaný bar. Odvolací súd sa stotožnil s hodnotiacou úvahou súdu prvej inštancie, že ďalšie tvrdenia svedkyne (J. A., pozn. dovolacieho súdu) o existencii pôžičky od jej sestry, ani zámer spoločného podnikania v čase prevodu sumy 5.000,- eur na účet žalovaného, sa nepreukázali.

2.3. Odvolací súd dospel k záveru, že neboli naplnené podstatné náležitosti zmluvy o pôžičke, ktorými sú dohoda o prenechaní veci, teda o reálnom odovzdaní, o druhovom určení veci, o povinnosti vrátiť vec rovnakého druhu a o určení času vrátenia. Žalobcovi sa nepodarilo preukázať, že by s ním žalovaný takúto zmluvu uzatvoril. Žalovaný to popiera i v odpore proti platobnému rozkazu, v ktorom iba tvrdí, že mu žalobca poskytol finančnú zmluvu (správne má byť suma, pozn. dovolacieho súdu) vo výške 5.000,- eur bezhotovostne na jeho účet. Zároveň tvrdí, že túto finančnú čiastku vrátil bezhotovostne dňa 22.04.2009 ako súčasť platby 26.130,- eur. Uzavretie zmluvy o pôžičke nemožno podľa názoru dovolacieho súdu viazať iba na jednu vetu uvedenú v odpore, z ktorej vyplýva, že okrem finančnej sumy 5.000,- eur uvedenej vyššie, neboli žalobcom poskytnuté žiadne iné pôžičky. Z obsahu spisu (č. 1. 4 a č. 1. 14) vyplýva, že žalobca zo svojho účtu v T. T. jednorazovým príkazom cez telebanking poukázal žalovanému na jeho účet v Č. dňa 07.04.2009 sumu 3.500,- eur a sumu 1.500,- eur, ktoré došli na účet žalovaného dňa 08.04.2009. Zo zmluvy o finančnej zábezpeke (č. 1. 21) vyplýva, že R. Q. a J. A. uzatvorili dňa 16.02.2009 zmluvu o úhrade finančnej zábezpeky na prevod práv a povinností zmluvných strán k nebytovému priestoru obchodnému zariadeniu F. T.. Celková suma za prevod nájomných práv a povinností k nebytovému priestoru bola 26.600,- eur bez DPH. Postupník sa zaviazal zložiť finančnú zábezpeku do rúk postupcovi vo výške 1.500,- eur, pričom táto suma tvorí 5,7 % podiel z celkovej sumy.

2.4. Napriek nesprávnemu právnomu posúdeniu veci súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Nakoľko neboli preukázané podmienky uzavretia zmluvy o pôžičke medzi žalobcom a žalovaným, ide o bezdôvodné obohatenie (majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol) a namiesto bola aplikácia ustanovenia § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Žalovaný aj jeho manželka tvrdili, že žalobca mal prevádzkovať espresso spolu s manželkou žalovaného. Uvedenú skutočnosť vo svojej účastníckej výpovedi potvrdil aj žalobca, ktorý uviedol, že oficiálne bude prevádzkovať espresso manželka žalovaného, ale on bude v podstate spolumahateľ; aby mal prehľad o platbách, používal sa účet žalovaného. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil, že nebolo preukázané, že by žalobca kedykoľvek po údajnej dohode o spoločnom podnikaní k realizácii tejto dohody pristúpil.

2.5. V danom prípade bola podaná žaloba tak v subjektívnej dvojročnej a v objektívnej trojročnej premĺčacej dobe, preto námietka premĺčania vznesená žalovaným nie je dôvodná. Dôvodná nie je ani odvolacia námietka žalovaného týkajúca sa nedostatku pasívnej legitímácie na jeho strane z dôvodu, že peniaze na podnikanie mali byť síce zaslané na jeho účet, ale na účely podnikania pre jeho manželku a malo dôjsť k vyrovnaniu zo združenia. Odvolací súd mal za to, že nie je možné aplikovať ustanovenie § 841 OZ, z ktorého vyplýva, že pri rozpustení združenia majú účastníci nárok na vrátenie hodnôt poskytnutých na účely združenia a vyporiadajú sa medzi sebou a majetok získaný výkonom spoločnej činnosti združenia spôsobom určeným v zmluve, inak rovným dielom. Preukázané nebolo, že by žalobca kedykoľvek po údajnej dohode o spoločnom podnikaní k realizácii tejto dohody pristúpil. Keď nevzniklo združenie, nemohlo dôjsť ani k rozpusteniu združenia a vracaniu hodnôt poskytovaných na účely združenia. Preto nemôže byť v spore pasívne legitimovaná manželka žalovaného. Pasívne legitimovaným je žalovaný, na ktorého účet boli finančné prostriedky pripísané. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že pôvodne mal žalobca s manželkou žalovaného podnikáť. Realizácia dohody nebola v konaní preukázaná.

2.6. Súd prvej inštancie správne rozhodol o úroku z omeškania, ktorého výšku ani žalovaný v odvolaní nenamietal, i o trovách konania. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP a priznal úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu vo vzťahu k neúspešnému žalovanému s tým, že o výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262

ods. 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie tvrdiac naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b), c) CSP. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.01.2020 sp. zn. 5Co/156/2018-398, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Poprad zo dňa 03.11.2017 sp. zn. 20C/122/2011-334, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 27.02.2020 a stal sa vykonateľným dňa 02.03.2020, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) videl porušenie svojho práva na spravodlivý proces v nedostatočnom odôvodnení dovolaním napadnutého rozsudku, lebo jasným a zrozumiteľným spôsobom nedáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s obranou žalovaného použitou proti uplatnenému nároku. Odôvodnenie napadnutého rozsudku nie je pre žalovaného presvedčivé, logické, legitímne, jasné, zrozumiteľné a z tohto dôvodu sa žalobca (zrejme má byť žalovaný, pozn. dovolacieho súdu) s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje. Namietol aj svojvoľné hodnotenie dôkazov, ktoré malo za následok neúplnosť či nesprávnosť zistenia skutkového stavu, v dôsledku čoho bola vec nesprávne právne posúdená.

3.2. Dovolateľ zopakoval, čo bolo predmetom konania, ako rozhodol súd prvej inštancie a ako odvolací súd, so záverom ktorého o tom, že čiastka 5.000,- eur nebola pôžičkou, sa stotožnil. Aj podľa dovolateľa išlo o vklad žalobcu do spoločného podnikania s manželkou žalovaného, ktorý žalobca na základe dohody previedol na účet žalovaného. Nebola preto namieste aplikácia § 451 ods. 2 OZ o majetkovom prospechu získanom plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Odvolaciemu súdu vytkol, že z jeho rozsudku nevyplýva, o aký právny dôvod plnenia, ktorý odpadol, išlo ani na základe akého záväzkového vzťahu bol založený.

3.3. Dovolateľ sa nestotožnil s argumentáciou odvolacieho súdu, že „nebolo preukázané, že by žalobca kedykoľvek po údajnej dohode o spoločnom podnikaní k realizácii tejto dohody pristúpil“. Dohoda o spoločnom podnikaní uvedených osôb podľa dovolateľa nebola „údajná“ ako to nelogicky a nesprávne vyhodnotil odvolací súd, ale bola zhodne konštatovaná žalovaným a jeho manželkou a potvrdená aj výpoveďou žalobcu. Ak už bola raz uzatvorená dohoda o spoločnom podnikaní medzi žalobcom a manželkou žalovaného, nebolo v nadväznosti na to potrebné zo strany žalobcu k už raz uzatvorenej dohode pristupovať.

3.4. Za nelogický označil dovolateľ záver odvolacieho súdu, že „v danom prípade nie je možné aplikovať ustanovenie § 841 Občianskeho zákonníka (ako to navrhoval žalovaný), z ktorého vyplýva, že pri rozpustení združenia majú účastníci nárok na vrátenie hodnôt poskytnutých na účely združenia, a vyporiadajú sa medzi sebou a majetok získaný výkonom spoločnej činnosti združenia spôsobom určeným v zmluve inak rovným dielom“ (bod 23. rozsudku odvolacieho súdu) aj záver, že v tomto prípade mal byť pasívne legitimovaný žalovaný, a nie jeho manželka. V tomto kontexte za nelogické dovolateľ označil konštatáciu odvolacieho súdu, že „nebolo preukázané, že by žalobca kedykoľvek po údajnej dohode o spoločnom podnikaní k realizácii tejto dohody pristúpil“ (bod 23. napadnutého rozsudku). Na základe tohto nelogického a svojvoľného vyhodnotenia dôkazu sa dovolateľovi javí nesprávna argumentácia odvolacieho súdu, že „keď nevzniklo združenie, nemohlo dôjsť ani k rozpusteniu združenia a vracaniu hodnôt poskytovaných na účely združenia. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že pôvodne mal žalobca s manželkou žalovaného podnikáť. Realizácia dohody nebola v konaní preukázaná tak, ako to odvolací súd popísal vyššie“ (bod 23. odvolacieho rozsudku). Dovolateľ dal do pozornosti vyjadrenie žalobcu, ktorý vo svojej výpovedi potvrdil uzatvorenie dohody o spoločnom podnikaní - uzatvorenie zmluvy o združení s manželkou žalovaného, keď uviedol, že „oficiálne bude prevádzkovať F. manželka žalovaného, ale on bude v podstate spolumajiteľ, aby mal prehľad o platbách, používal sa účet žalovaného“ - (bod 21. rozsudku odvolacieho súdu). Žalovaný nerozumie, prečo odvolací súd rozporne a svojvoľne vyhodnotil dôkaz vykonaný nielen výpoveďou žalovaného a jeho manželky, ale aj výpoveďou žalobcu o neuzatvorení zmluvy o združení, na podklade ktorej žalobca aj plnil a poskytol vklad do podnikania v sume najskôr 750,- eur a potom v sume 5.000,- eur prevodom na účet žalovaného dňa 08.04.2009. Ak by sa totiž žalobca nedohodol na spoločnom podnikaní s manželkou žalovaného a neuzatvoril zmluvu o združení, ktorej predmetom bol aj jeho záväzok vnieť do tohto združenia finančné prostriedky, prečo by pred poukázaním sumy 5.000,- eur na účet žalovaného poskytol vklad do podnikania 750,- eur, prečo by žalovaný zasielal na účet žalobcu späť sumu

26.130,- eur ako peniaze vyčlenené zo spoločných peňazí (manželka žalovaného a žalovaný) na účely podnikania, prečo by žalobca zriadoval k tomuto účtu dispozičné právo pre manželku žalovaného, prečo by práve žalobca následne vyberal z tohto účtu sumu 25.500,- eur, keď dispozičné právo k tomuto účtu mala manželka žalovaného, prečo by z tejto vybranej sumy následne poukazoval p. K.Š. sumu 25.100,- eur za odstúpenie nájomných práv, ak podľa odvolacieho súdu k uzatvoreniu dohody o spoločnom podnikaní nedošlo, resp. dohoda o spoločnom podnikaní bola údajná, resp. žalobca k tejto údajnej dohode nikdy nepristúpil, resp. zmluva o združení medzi žalobcom a p. A. neexistovala? Odvolací súd vôbec neuviedol ani žiadnym zrozumiteľným, ani iným spôsobom nevysvetlil, prečo nevzal v úvahu dôkazy vykonané v tomto konaní a skutočnosti uvádzané samotným žalobcom, ktoré sami o sebe a vo vzájomnej súvislosti s inými dôkazmi potvrdzovali, že suma 5.000,- eur bola vkladom žalovaného do podnikania a nezakladali nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia.

3.5. Odvolací súd si podľa dovolania odporuje, keď na jednej strane argumentuje, že peniaze žalobca do spoločného podnikania vkladal (teda podľa názoru žalovaného uzavrel dohodu o spoločnom podnikaní s manželkou žalovaného), no na strane druhej argumentuje, že k dohode o spoločnom podnikaní nikdy nedošlo, združenie nevzniklo, a teda nemohlo byť rozpustené a nemohlo dôjsť k vracaniu hodnôt poskytnutých na účely združenia.

3.6. Za odvolacím súdom nezodpovedanú otázku, ktorá má zásadný právny význam z pohľadu žalovaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, označil žalovaný otázkou, „či sa skutočne bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu čo do sumy 5.000,- eur, keď v sume platby 26.130,- eur, ktorú zasielal dňa 20.04.2009 žalobcovi na účet, subsumoval aj túto platbu“. Žalovaný sa domnieva, že nie, žalobca to netvrdil ani nepreukázal. Žalovaný má vedomosť, že k vzájomnému vyporiadaniu medzi žalobcom a manželkou žalovaného došlo. Rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje odlišné riešenie tejto právnej otázky. V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/46/2009 povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, vzniká tomu, kto ho získal. Tým, kto plnenie získal nie je osoba, ktorá predmet plnenia aktuálne drží, prípadne ktorá ho skutočne spotrebovala. Takýmto subjektom nie je ani osoba, ktorá ho získala na základe platne uzavretej dohody s adresátom plnenia a osobou, ktorá plnenie poskytla. Osobou povinnou vydať majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol je výlučne osoba, ktorej plnenie bolo adresované. Dovolateľ vytkol odvolaciemu súdu, že nezodpovedal otázku, prečo je pasívne legitimovaným žalovaný, a nie jeho manželka.

3.7. Odvolací súd v tejto veci podľa dovolateľa rozhodol inak ako Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 4Cdo/46/2009, v ktorom konštatoval, že v tejto veci bolo potrebné vznik bezdôvodného obohatenia posudzovať v úzkom kontexte so záväzkovým vzťahom vyplývajúcim z kúpnej zmluvy uzavretej medzi spoločnosťou S. Z., A. S. a žalobcami X. V bode V. tejto zmluvy sa jej účastníci dohodli, že kúpna cena, ktorá patrí spoločnosti S. Z., A. S., bude v celosti vyplatená žalovanej. Uvedené dojednanie svojím obsahom neodporuje zákonu, neobchádza ho ani sa neprieči dobrým mravom a treba ho považovať za platné. Účelom tohto dojednania bolo jednak zaplatenie kúpnej ceny, a súčasne splnenie záväzku spoločnosti S. Z., A. S. voči žalovanej. To znamená, že v podstate kúpna cena zaplatená žalobcami, adresátom ktorej bola nepochybne podľa kúpnej zmluvy spoločnosť S. Z., A. S., bola s jej súhlasom a po dohode so žalobcami a žalovanou len použitá na vyrovnanie (zníženie) záväzku, ktorý mala spoločnosť S. Z., A. S. voči žalovanej. Žalovaná je teda len osobou, ktorá plnenie získala na základe platne uzavretej dohody medzi adresátom plnenia a osobou, ktorá plnenie poskytla. Z uvedeného vyplýva, že adresátom plnenia poskytnutého žalobcami v podobe kúpnej ceny v zmysle kúpnej zmluvy nebola žalovaná. Žalovaná žiaden majetkový prospech na úkor žalobcov, ktorý by bol v príčinnej súvislosti s poskytnutím plnenia žalobcami vo forme zaplatenia kúpnej ceny, nezískala. Nie je teda v rovine hmotného práva nositeľkou záväzku k jeho vydaniu. Odvolací súd dospel preto k správnejmu záveru, že žalovaná nie je účastníčkou hmotnoprávneho zodpovednostného záväzkového vzťahu z bezdôvodného obohatenia, a teda, že nie je v danej veci pasívne legitimovaná.

3.8. V závere dovolania dovolateľ rozsiahlym spôsobom poukázal na neprimeranú dĺžku súdneho konania.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu poukázal na to, že odvolací súd v zmysle § 382 CSP vyzval strany sporu k vyjadreniu sa k odlišnému právnomu posúdeniu veci, a to podľa § 451 a § 841 Občianskeho zákonníka. S poukazom na splnenie tejto povinnosti odvolacím súdom nie je aplikácia ustanovení § 451 a

§ 841 OZ odvolacím súdom, vadou konania.

4.1. K vytýkanému nedostatočnému odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu, keď žalovaný za nezodpovedanú otázku považuje aplikáciu § 451 ods. 2 OZ a v tomto smere poukazuje na jeho námietku o nedostatku pasívnej legitímácie, žalobca uviedol, že odvolací súd sa zaoberal týmito otázkami a námietkami žalovaného. V odôvodnení svojho rozhodnutia k nim v bode 23. uviedol, že: „... v danom prípade nie je možné aplikovať ustanovenie § 841 Občianskeho zákonníka z ktorého vyplýva, že pri rozpustení združenia majú účastníci nárok na vrátenie hodnôt poskytnutých na účely združenia, a vyporiadajú sa medzi sebou a majetok získaný výkonom spoločnej činnosti združenia spôsobom určeným v zmluve inak rovným dielom. Tak ako odvolací súd konštatoval vyššie a zistil to aj súd prvej inštancie nebolo preukázané, že by žalobca kedykoľvek po údajnej dohode o spoločnom podnikaní k realizácii tejto dohody pristúpil. Keď nevzniklo združenie, nemohlo dôjsť ani k rozpusteniu združenia a vracaniu hodnôt poskytovaných na účely združenia. Preto nemôže byť v spore pasívne legitimovaná manželka žalovaného. Pasívne legitimovaným je žalovaný, na ktorého účet boli finančné prostriedky pripísané. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že pôvodne mal žalobca s manželkou žalovaného podnikat'. Realizácia dohody nebola v konaní preukázaná tak, ako to odvolací súd popísal vyššie.“ Odvolací súd žalovanému poskytol odpovede na všetky jeho právne a skutkové relevantné otázky súvisiace s obranou žalovaného použitou proti žalovanému nároku, a to jasným a zrozumiteľným spôsobom.

4.2. Žalovaný si podľa žalobcu nesprávne vyložil skutkové a právne závery odvolacieho súdu. V dovolaní vychádza z nesprávneho záveru, že žalobca s manželkou žalovaného uzatvorili zmluvu o združení, na základe ktorej následne obaja spoločne podnikali a žalobca na účet žalovaného plnil na základe tejto zmluvy o združení. Opomína, že tvrdenie žalovaného o spoločnom podnikaní žalobcu s manželkou žalovaného v konaní nebolo preukázané. V bode 20. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia sa odvolací súd dostatočne vyčerpávajúco vyjadril k hodnoteniu jednotlivých dôkazov ako aj k hodnoteniu výpovede manželky žalovaného. Odvolací súd aj súd prvej inštancie dospeli k správne mu záveru, že pokiaľ by mala manželka žalovaného v úmysle spoločne so žalobcom podnikat', nebol dôvod s ním uzatvárať dohodu o pracovnej činnosti zo dňa 29.04.2009, nakoľko žalobca má od 21.08.2000 vydané živnostenské oprávnenie a navyše pomocné aktivity mohol vykonávať buď na základe zmluvy o združení, respektíve splnomocnenia. Z tohto bodu odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd a rovnako aj súd prvej inštancie k tomuto záveru nedospeli svojvoľne (ako tvrdí žalovaný), ale na základe vykonaných dôkazov, medzi ktoré patrili aj listinné dôkazy ako Dohoda o pracovnej činnosti zo dňa 29.04.2009, výpisy z obchodného aj živnostenského registra SR, ktoré následne súdy porovnávali s výpoveďou žalovaného, jeho manželky a ostatnými vykonanými dôkazmi.

4.3. K ostatným otázkam a námietkam žalovaného, ktoré podľa vyjadrenia žalobcu zjavne vychádzajú z nesprávneho vyloženia skutkových a právnych záverov odvolacieho súdu, a ktoré nie sú pre predmet sporu relevantné, žalobca poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré sú v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva. Stabilne judikujú, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamená automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje pre záver, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013).

4.4. Žalobca zdôraznil, že v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

4.5. K dovolacím dôvodom v zmysle § 421 CSP žalobca uviedol, že dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Žalovaný v dovolaní namieta, že odvolací súd právne posúdil danú vec inak, než je riešená v konštatovanej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu je v tomto smere odlišným riešením tejto otázky. Žalovaný v dovolaní cituje z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/46/2009 a namieta, že odvolací súd právne posúdil spor inak. Žalovaný vychádza z nesprávneho výkladu skutkových a právnych záverov odvolacieho súdu a z nesprávneho záveru, že žalobca s manželkou žalovaného uzatvorili zmluvu o združení, na základe ktorej

spoločne podnikali a žalobca na účet žalovaného na jej základe plnil; toto tvrdenie žalovaného v konaní nebolo preukázané. Podľa ust. § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Medzi žalobcom a manželkou žalovaného nebol záväzkový vzťah vyplývajúci zo zmluvy o združení, preto manželku žalovaného nemožno považovať za adresáta plnenia. V konaní bolo preukázané, že žalobca na účet žalovaného (nie na účet inej osoby) poskytol sumu 5.000,- eur. Svoje tvrdenia o vrátení tejto žalovanej sumy žalovaný nepreukázal a odvolací súd správne konštatoval, že žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. Odvolací súd právne neposúdil danú vec inak, než je riešená v konštatovanej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu nepredstavuje v tomto smere odlišné riešenie tejto otázky. Nejde o vydanie plnenia, ktoré bolo plnením na základe platne uzatvorenej zmluvy s tretou osobou, ako tvrdí žalovaný, a to s jeho manželkou. Ak by žalovanú sumu prijala manželka žalovaného, bezdôvodne by sa obohatila. S poukazom na uvedené má žalobca za to, že odvolací súd vydal rozhodnutie v súlade s ustanoveniami procesného práva a vec správne právne posúdil. Navrhol, aby dovolací súd podľa § 448 CSP dovolanie zamietol. Žalobca si voči žalovanému uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP advokátom, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania vrátane predpokladov prípustnosti dovolania.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie ďalšie odvolanie) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú jeho opodstatnenosť. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

7. Prvým dovolacím dôvodom vytýkaným dovolateľom bola tzv. vada zmätočnosti upravená v § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných

predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. 251/03).

8. Dovolateľ odvolaciemu súdu vytýkal v prvom rade nedostatočné odôvodnenie rozsudku. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01.07.2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

9. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP v spojení s § 220 ods. 2 CSP a je zmätočné. Ani dovolaciemu súdu nie je zrejmé, na základe ktorej skutkovej podstaty bezdôvodného obohatenia odvolací súd spor v konečnom dôsledku posúdil. V bode 21. odôvodnenia svojho rozsudku odvolací súd udáva, že nárok bol priznaný podľa § 451 ods. 2 OZ ako majetkový prospech získaný plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. V ďalšej časti tohto odseku odvolací súd iba opakuje tvrdenia strán sporu a svedkyne J. A. o tom, že žalobca mal spolu s touto svedkyňou prevádzkovať F.T. a stotožnil sa so záverom okresného súdu, že nebolo preukázané, že by žalobca po údajnej dohode k jej realizácii pristúpil. Z tejto časti odôvodnenia teda nevyplýva, ktorý právny dôvod poskytnutého plnenia mal odpadnúť. V bode 23. odôvodnenia rozsudku odvolací súd uvádza, že: „Dôvodná nie je ani odvolacia námietka žalovaného týkajúca sa nedostatku pasívnej legitímácie na jeho strane z dôvodu, že peniaze na podnikanie mali byť síce zaslané na jeho účet, ale na účely podnikania pre jeho manželku a malo dôjsť k vyrovnaniu zo združenia. Odvolací súd má za to, že v danom prípade nie je možné aplikovať ustanovenie § 841 Občianskeho zákonníka, z ktorého vyplýva, že pri rozpustení združenia majú účastníci nárok na vrátenie hodnôt poskytnutých na účely združenia, a vyporiadajú sa medzi sebou a majetok získaný výkonom spoločnej činnosti združenia spôsobom určeným v zmluve, inak rovným dielom. Tak ako odvolací súd konštatoval vyššie a zistil to aj súd prvej inštancie nebolo preukázané, že by žalobca

kedykoľvek po údajnej dohode o spoločnom podnikaní k realizácii tejto dohody pristúpil. Keď nevzniklo združenie, nemohlo dôjsť ani k rozpusteniu združenia a vracaniu hodnôt poskytovaných na účely združenia. Preto nemôže byť v spore pasívne legitimovaná manželka žalovaného. Pasívne legitimovaným je žalovaný, na ktorého účet boli finančné prostriedky pripísané“.

10. Dovolací súd upriamuje pozornosť na to, že pri bezdôvodnom obohatení vzniknutom plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, právny dôvod plnenia pôvodne existoval, avšak následne odpadol v dôsledku inej právnej skutočnosti významnej pre trvanie záväzku (napr. zánik zmluvy, nemožnosť plnenia, uplynutie času, dohoda zmluvných strán a pod.). V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu nie je výslovne uvedené a nemožno to vyvodiť ani z jeho obsahu, ktorý právny dôvod plnenia, ktorý neskôr odpadol, považoval odvolací súd za právny titul vzniku bezdôvodného obohatenia. Úvaha odvolacieho súdu vysvetlená vo vzťahu k pasívnej legitimácii žalovaného v bode 23. odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku totiž logicky evokuje, že ak by na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie skutočne vzniklo, titulom jeho vzniku by bolo plnenie bez právneho dôvodu - zo záveru odvolacieho súdu, že dohoda o združení medzi žalobcom a manželkou žalovaného bola údajná aj z jeho záverov o nemožnosti majetkového vyporiadania združenia vyplýva, že dohoda o združení nevznikla; navyše žalovaný jej zmluvnou stranou nemal byť.

11. Dovolateľ vytýkal odvolaciemu súdu aj nedostatky v dokazovaní a v hodnotení dôkazov.

11.1. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Súd v civilnom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

11.2. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritorne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števeček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

11.3. Dovolací súd pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

12. V dovolacom prieskume dovolací súd zistil, že odvolací súd sa dostatočne nevysporiadal s tvrdením žalobcu o existencii zmluvy o pôžičke, čo predstavuje vadu vo vyhodnení vykonaného dokazovania. Okresný súd v jeho rozsudku dospel k záveru, že medzi stranami sporu bola platne uzatvorená zmluva o pôžičke peňazí vo výške 5.000,- eur žalobcom žalovanému, ktoré boli na účet žalovaného pripísané dňa 08.04.2009. Súd prvej inštancie vychádzal aj z tvrdenia žalovaného v odpore proti platobnému rozkazu,

ktorý výslovne uviedol, že pôžička bola vrátená dňa 22.04.2009 ako súčasť sumy 26.130,- eur a svoj záväzok teda splnil. V bode 26. svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že z výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že neboli splnené náležitosti zmluvy o pôžičke, keď sa žalobcovi nepodarilo preukázať jej uzatvorenie so žalovaným. Žalovaný to podľa odvolacieho súdu popiera i v samotnom odpore - tvrdí iba, že mu žalobca poskytol finančnú sumu vo výške 5.000,- eur bezhotovostne na jeho účet, ktorú žalovaný vrátil dňa 22.04.2009 v platbe 26.130,- eur.

13. Dovolací súd vo vzťahu k odseku 26. rozsudku odvolacieho súdu udáva, že z hľadiska riadneho odôvodnenia rozsudku nie je zrozumiteľné a jasné, ktoré (nevyhnutné) náležitosti zmluvy o pôžičke neboli preukázané. Poskytnutie peňazí žalobcom žalovanému sporné nebolo. Žalobca tvrdil v žalobe aj v celom konaní, že išlo o pôžičku, na pojednávaní dňa 16.09.2011 uviedol, že sumu 5.000,- eur požičal žalovanému, ktorý ju chcel pre svoju ženu aj to, že žalovaný mu mal pôžičku vrátiť na požiadanie, že ho žalobca vyzve, keď bude treba. V žalobe žalobca výslovne tvrdil, že výzva bola žalovanému doručená dňa 24.02.2011 a lehota na plnenie uvedená vo výzve uplynula dňa 03.03.2011. Odvolací súd tieto tvrdenia (keďže podstatnou náležitosťou zmluvy o pôžičke v zmysle § 657 OZ je okrem dohody o dočasnom prenechaní druhovo určených vecí aj dohoda o vrátení vecí rovnakého druhu) nechal bez povšimnutia. Ak presná doba vrátenia nie je dohodnutá, uplatní sa ustanovenie § 563 OZ, podľa ktorého ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

14. Žalobca sa v žalobe aj v celom súdnom konaní domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť požadovanú sumu z titulu pôžičky a vo vzťahu k jej existencii pri plnení svojej dôkaznej povinnosti poskytol aj skutkové tvrdenia a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd prvej inštancie vychádzajúc z takto skutkovo vymedzeného predmetu konania a z tvrdení žalovaného v platobnom rozkaze aj v súdnom konaní zameril dokazovanie na preukázanie kladnej pravdivostnej hodnoty obrany žalovaného spočívajúcej v tom, že svoj záväzok splnil a pôžičku žalobcovi vrátil ako súčasť poukázanej platby 26.130,- eur. Tvrdenia žalovaného o spoločnom podnikaní žalobcu a manželky žalovaného boli tiež spôsobom jeho obrany. Dovolací súd poukazuje na to, že ide o dlhoročný spor, v ktorom bolo postupne vydaných niekoľko prvoinstančných aj odvolacích rozhodnutí. Plynutie času je z hľadiska dôveryhodnosti tvrdení a prednesov strán sporu aj svedkov skutočnosťou, ktorá je spôsobilá oslabiť pamäťové stopy aj spôsob reprodukcie v minulosti vnímaných skutočností, preto je vhodné prihliadať na výpovede (tvrdenia) prednesené v čo najkratšom časovom úseku od doby, kedy došlo k relevantným skutkovým okolnostiam a hodnotiť ich spolu s poznatkami získanými na základe hodnotenia iných dôkazov (do akej miery je dôkaz výpoveďou strany sporu alebo svedka súladný s inými dôkazmi, či im odporuje, prípadne či sa vzájomne dopĺňajú) a len celkové posúdenie uvedených hľadísk poskytuje záver o pravdivosti či nepravdivosti tvrdených (preukazovaných) skutočností. Z časového hľadiska sa potom javí, že k požičaniu peňazí došlo (viď výpoveď žalobcu a tvrdenia žalovaného prednesené v odpore proti platobnému rozkazu a na prvom pojednávaní), keď dovolateľ aj v dovolaní ako nezodpovedanú otázku zásadného právneho významu považoval otázku, či sa skutočne na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil čo do sumy 5.000,- eur, keď v sume platby 26.130,- eur zaslanej na účet žalobcu dňa 20.04.2009 subsumoval aj túto platbu. Odvolací súd ale takýmto spôsobom vykonané dôkazy nehodnotil, zameril svoje dokazovanie na (ne)existenciu zmluvy o združení, ktorú mali uzavrieť nie strany sporu, ale žalobca a manželka žalovaného a dospel k záveru o vzniku bezdôvodného obohatenia.

15. Dovolací súd uzatvára, že odvolací súd dovolaním napadnutý rozsudok neodôvodnil dostatočne a preskúmateľným spôsobom a pri hodnotení dôkazov došlo k pochybeniu, ktoré je s obsahom spisu v extrémnom rozpore. Tým došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces, dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je nielen prípustné, ale aj dôvodné a potrebné je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

16. Aj keď je existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP sama osebe dôvodom pre zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie vecí na ďalšie konanie a dovolací súd nemá dôvod zaoberať sa prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, vzhľadom na obsah dovolania nad rámec udáva, že v zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa

potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolateľ ale v časti dovolania označil za otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu otázku, o ktorej sám uviedol, že odvolacím súdom nebola zodpovedaná (či sa dovolateľ skutočne na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil čo do sumy 5.000,- eur, keď v sume platby 26.130,- eur zaslanej na účet žalobcu dňa 20.04.2009 subsumoval aj túto platbu) tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje odlišné riešenie tejto právnej otázky s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/46/2009.

17. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). O trovách dovolacieho konania preto rozhodne odvolací súd.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.